Rada
Európskej únie

V Bruseli 29. októbra 2026
(OR. en)

15163/26

DEVGEN 178	**COEST 806**
ACP 106	**SAN 745**
RELEX 1432	**GENDER 163**
MIGR 334	**CLIMA 602**
SUSTDEV 89	**ENER 723**
COHOM 142	**MAMA 262**
COAFR 354	**MOG 231**
COASI 201	**NDICI 23**
DIGIT 283	**COWEB 140**
COLAC 140	

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	29. októbra 2026
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2026) 588 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Výročná správa z roku 2026 o vykonávaní nástrojov vonkajšej činnosti Európskej únie v roku 2025

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 588 final.

Príloha: COM(2026) 588 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 29. 10. 2026
COM(2026) 588 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Výročná správa z roku 2026 o vykonávaní nástrojov vonkajšej činnosti Európskej únie v roku 2025

{SWD(2026) 324 final}

Obsah

PREDSLOV 2
GLOBÁLNE ZÁVÄZKY 4
Reakcia EÚ na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine 4
EÚ: globálny aktér 4
Stratégia Global Gateway 6
Humanitárna pomoc 6
TEMATICKÝ PREHĽAD 8
Ľudský rozvoj 8
Prechod na čistú energiu a odolnosť proti zmene klímy 8
Digitalizácia, veda, technológie, inovácie a infraštruktúra 9
Udržateľný rast a pracovné miesta 10
Migrácia a nútené vysídľovanie obyvateľstva 11
Demokratická správa vecí verejných a ľudské práva, mier a bezpečnosť 12
GLOBÁLNY VPLYV 13
Subsaharská Afrika 13
Ázia a Tichomorie 14
Amerika a Karibik 14
Rozšírenie EÚ (západný Balkán, Turecko, Ukrajina, Moldavsko, Gruzínsko) 15
Európske susedstvo 16
Európske východné susedstvo 16
Európske susedstvo – juh a región Blízkeho východu a Perzského zálivu 17
Zámorské krajiny a územia (ZKÚ) 17

PREDSLOV

Rok 2025 bol rokom, ktorý sa vyznačoval zásadnými a často nepredvídateľnými celosvetovými zmenami. Občania čoraz viac pociťovali dôsledky prebiehajúcich vojen v susedstve. Útočná vojna Ruska na Ukrajine ďalej presahovala do Európskej únie, pričom sa zvýšil počet hybridných kampaní zameraných na oslabenie európskej bezpečnosti. Čoraz nestabilnejšia situácia si naďalej vyžadovala, aby Európska únia prevzala väčšiu zodpovednosť za svoju bezpečnosť a obranu, aktívne bránila svoje záujmy na celom svete a zintenzívnila úsilie o riešenie globálnych výziev, ochranu ľudských práv a posilnenie multilateralizmu.

EÚ konzistentne pokračuje v posune k vytváraniu vzájomne prospešných partnerstiev medzi rovnocennými partnermi, pričom sa zameriava na dva hlavné ciele: budovanie odolnosti a autonómie na medzinárodnej a domácej úrovni. Kľúčovým nástrojom tejto činnosti je stratégia Global Gateway. Prostredníctvom tejto stratégie EÚ dokáže sústrediť svoje zdroje tam, kde môžu mať najväčší vplyv v oblasti udržateľného rozvoja, a zároveň chrániť záujmy Únie. Tento vplyv je zreteľný z hľadiska množstva aj kvality realizovaných iniciatív.

Inštitúcie EÚ, členské štáty EÚ a finančné inštitúcie v plnej miere prijali koncepciu spolupráce „Tím Európa“, aby maximalizovali vplyv EÚ vo svete a čo najlepšie využívali zdroje a zručnosti EÚ. Tento prístup je v súčasnosti neoddeliteľnou a ústrednou súčasťou súboru nástrojov vonkajšej činnosti, či už v rámci stratégie Global Gateway, v nestabilných situáciách, v rámci humanitárnej pomoci a civilnej ochrany alebo multilaterálnej angažovanosti. Sieť delegácií EÚ naďalej zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní silnej a ucelenej prítomnosti v miestnych podmienkach, pričom úzko spolupracuje s členskými štátmi EÚ a európskymi finančnými inštitúciami v rámci prístupu „Tím Európa“.

Vonkajšiu činnosť EÚ v priebehu roka 2025 možno rozdeliť do štyroch vzájomne sa posilňujúcich pilierov: ochrana mieru a bezpečnosti, podpora rozširovania, zabezpečenie prosperity, hospodárskej bezpečnosti a odolnosti, ako aj posilňovanie multilateralizmu a globálnej solidarity. V rámci nástrojov vonkajšej činnosti EÚ sa naďalej kombinoval rýchly, flexibilný a integrovaný prístup k riešeniu kríz a geopolitických otrasov s vysokými štandardmi správneho finančného riadenia.

V tejto správe sa načrtáva činnosť EÚ a jej členských štátov vo všetkých štyroch pilieroch vrátane práce na posilňovaní partnerstiev v súlade s našimi európskymi hodnotami, ako aj naše opatrenia v mnohých oblastiach od odstraňovania chudoby, udržateľného rozvoja až po voľný obchod, bezpečnosť, mier a stabilitu, migráciu, podporu ľudských práv, rodovú rovnosť a posilnenie postavenia žien, ochranu demokracie a právneho štátu a zmierňovanie utrpenia. Iniciatívy EÚ podporovali partnerské krajiny aj v boji proti zmene klímy a pri ochrane biodiverzity, čo preukazuje pokračujúce úsilie EÚ plniť si svoje globálne záväzky.

Európska únia je najsilnejšia vtedy, keď spájame svoje sily. Popri našom komplexnom portfóliu projektov a vonkajších nástrojov má preto zásadný význam, aby sme pokračovali v rozvoji a dosahovaní solídnych a udržateľných výsledkov prístupom „Tím Európa“.

Vysoká predstaviteľka /podpredsedníčka
KAJA KALLASOVÁ
Zahraničné veci a bezpečnostná politika

Komisárka
DUBRAVKA ŠUICOVÁ
Stredozemie

Komisárka
MARTA KOSOVÁ
Rozširovanie partnerstvá

Komisár
JOZEF SÍKELA
Medzinárodné Rovnosť, pripravenosť a krízové riadenie

Komisárka
HADJA LAHBIBOVÁ

GLOBÁLNE ZÁVÄZKY

Reakcia EÚ na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine

Rozsiahla útočná vojna Ruska proti Ukrajine naďalej spôsobovala ľudské utrpenie, rozsiahle vysídľovanie obyvateľstva a ničenie kritickej civilnej a energetickej infraštruktúry, pričom narúšala európsky a globálny bezpečnostný poriadok a zhoršovala zraniteľnosť v oblasti potravín, energetiky a ekonomiky aj mimo tohto regiónu.

Do konca roka 2025 poskytla Európska únia (EÚ) a jej členské štáty Ukrajine kombinovanú podporu v celkovej výške približne 193,3 miliardy EUR, a to vrátane 69,3 miliardy EUR v rámci vojenskej pomoci, viac ako 103,3 miliardy EUR v rámci finančnej, hospodárskej a humanitárnej pomoci, 3,7 miliardy EUR z výnosov súvisiacich s imobilizovanými ruskými aktívami a 17 miliárd EUR na pomoc ľuďom na úteku pred vojnou.

Ústredným pilierom reakcie EÚ v roku 2025 bol Nástroj pre Ukrajinu, špecializovaný nástroj s objemom až 50 miliárd EUR určený na poskytovanie predvídateľnej a flexibilnej podpory na obnovu, rekonštrukciu a modernizáciu Ukrajiny, v rámci ktorého sa kombinujú granty a úvery viazané na reformy s investičnou zložkou, investičným rámcom pre Ukrajinu s podporou EÚ vo výške 9,5 miliardy EUR, ktorého cieľom je mobilizovať až 40 miliárd EUR vo verejných a súkromných investíciách. Do konca roka 2025 bolo v tomto rámci vyčlenených až 6,9 miliardy EUR na programy na podporu malých podnikov, komunít postihnutých vojnou, kľúčovej infraštruktúry a súbežnej zelenej a digitálnej transformácie.

V nadväznosti na záväzky lídrov skupiny G7 a na základe návrhu Komisie EÚ v roku 2025 prijala a vyplatila balík finančnej pomoci pozostávajúci z úveru vo výške 18,1 miliardy EUR na účely výnimočnej makrofinančnej pomoci. Súčasťou balíka je mechanizmus spolupráce v oblasti úverov, ktorý je financovaný z mimoriadnych príjmov pochádzajúcich z imobilizovaných ruských štátnych aktív. Okrem toho sa členské štáty EÚ v decembri 2025 dohodli, že Ukrajine poskytnú úver vo výške 90 miliárd EUR na roky 2026 a 2027, a to na základe pôžičiek EÚ, ktoré sú kryté rezervou v rozpočte EÚ.

V priebehu roka 2025 prijala EÚ ďalšie balíky reštriktívnych opatrení (sankcií) s cieľom obmedziť schopnosť Ruska viesť vojnu a oslabiť jeho hospodársku základňu, napríklad obmedzením prístupu Ruska k vojenským technológiám a znížením jeho príjmov z energetiky.

Súčasne tvorili ďalšiu kľúčovú zložku reakcie EÚ sankcie a opatrenia zamerané na zníženie závislosti od ruských fosílnych palív, pričom v dôsledku plánu EÚ REPowerEU a súvisiacich právnych predpisov sa výrazne obmedzil dovoz z Ruska do EÚ.

Ukrajina naďalej zostáva doteraz najrozsiahlejšou operáciou v rámci mechanizmu Európskej únie v oblasti civilnej ochrany, pričom Koordinačné centrum pre reakcie na núdzové situácie vybavilo 39 aktualizovaných žiadostí o pomoc zo strany Ukrajiny. Len v roku 2025 poskytla EÚ humanitárnu pomoc v celkovej výške 220 miliónov EUR s cieľom zmierniť utrpenie ukrajinského ľudu. Uplatňovanie smernice o dočasnej ochrane v prípade osôb utekajúcich pred vojnou sa predĺžilo do marca 2027.

EÚ: globálny aktér

V roku 2025 pôsobila EÚ v čoraz napätejšom a zložitejšom medzinárodnom prostredí, ktoré sa vyznačovalo vojnou v blízkosti jej hraníc, eskaláciou regionálnych konfliktov, narušením obchodných trás, zintenzívňujúcou sa geopolitickou a geoekonomickou konkurenciou a prehlbujúcimi sa

klimatickými a environmentálnymi krízami. Úpadok demokracie, porušovanie medzinárodného práva vrátane porušovania ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva, dezinformácie, zahraničná manipulácia s informáciami a zahraničné zasahovanie, ako aj rastúci tlak na multilaterálny systém a medzinárodný poriadok založený na pravidlách spôsobili ďalšie oslabenie globálnej stability.

Reakcia EÚ na svetový vývoj v roku 2025 sa opierala o štyri vzájomne sa dopĺňajúce piliere: ochrana mieru a bezpečnosti, podpora rozširovania, zabezpečenie prosperity a odolnosti prostredníctvom udržateľných a bezpečných hospodárskych väzieb, ako aj posilňovanie multilateralizmu a globálnej solidarity. Trvalý mier, bezpečnosť a prosperita závisia od účinného medzinárodného poriadku založeného na pravidlách.

V roku 2025 EÚ ďalej pokročila vo vykonávaní svojho programu v oblasti bezpečnosti a obrany prostredníctvom integrovaného prístupu k mnohostranným výzvam v oblasti bezpečnosti a obrany, a to udržaním silnej vojenskej podpory Ukrajine, posilnením svojej úlohy prostredníctvom misií v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky a Európskeho mierového nástroja, zvýšením odolnosti voči hybridným a kybernetickým hrozbám a posilnením partnerstiev v oblasti bezpečnosti a obrany.

Únia uznala, že vzájomná závislosť sa čoraz častejšie využíva ako zbraň, a v roku 2025 sa snažila znížiť kritické závislosti pri zachovaní otvoreného obchodu založeného na pravidlách. EÚ načrtla proaktívnejší a účinnejší prístup k posilneniu svojej hospodárskej bezpečnosti ([1]). Vzhľadom na rastúci význam hospodárskej bezpečnosti a odolnosti v rámci vonkajšej činnosti EÚ presadzuje hospodársku zahraničnú politiku, v ktorej sa spája konkurencieschopnosť, bezpečnosť a partnerstvá, čím posilňuje svoj program v oblasti obchodu a partnerstiev s kľúčovými regiónmi a podobne zmýšľajúcimi partnermi po celom svete. Hlavným rámcom na realizáciu tohto programu sa stala stratégia Global Gateway.

EÚ posilnila svoj záväzok vo vzťahu k multilateralizmu, ku globálnej solidarite a k ochrane ľudských práv a humanitárnych zásad, pričom sa zasadzovala za obranu a prispôsobenie multilaterálneho systému na základe Charty OSN, Agendy 2030 a „Paktu pre budúcnosť“ Organizácie Spojených národov (OSN). V roku 2025 EÚ aktívne podporila iniciatívu generálneho tajomníka OSN s názvom UN80, ktorá predstavuje príležitosť posilniť účinnosť, nákladovú efektívnosť a súdržnosť OSN a zabezpečiť jej schopnosť plniť úlohy v rámci všetkých troch pilierov – mieru a bezpečnosti, ľudských práv a rozvoja.

V roku 2025 EÚ ešte viac posilnila postavenie oceánov ako strategickej priority svojej vonkajšej činnosti, a to aj prostredníctvom obhajoby integrity Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve ako právneho rámca pre všetky činnosti súvisiace s oceánmi. Na tretej Konferencii OSN o oceánoch EÚ predložila viac ako 50 dobrovoľných záväzkov v hodnote takmer 1 miliardy EUR s cieľom pomôcť mobilizovať medzinárodné spoločenstvo na urýchlenie opatrení v oblasti oceánov, najmä s ohľadom na nadobudnutie platnosti dohody OSN o šírom mori.

V priebehu roka 2025 zostala EÚ a jej členské štáty spoločne najväčším poskytovateľom oficiálnej rozvojovej pomoci dosahujúcej výšku 82,5 miliardy EUR, čo na základe predbežných údajov OECD predstavuje 48 % celosvetovej oficiálnej rozvojovej pomoci ([2]). Z údajov je však zrejmý výrazný

[1] JOIN(2025) 977.

[2] Globálna oficiálna rozvojová pomoc je tu vymedzená tak, že zahŕňa oficiálnu rozvojovú pomoc, ktorú nahlásila EÚ spoločne a všetky ostatné darcovské krajiny.

celosvetový pokles celkovej oficiálnej rozvojovej pomoci, ktorý je spôsobený najmä výrazným obmedzením angažovanosti zo strany USA.

V rámci úsilia o užšiu koordináciu vonkajšieho financovania a financovania súdržnosti zo strany EÚ sa zaznamenal významný pokrok vďaka vyhláseniu prvých výziev na predkladanie projektov zameraných na riešenie spoločných výziev, ktorým čelia najvzdialenejšie regióny EÚ, zámorské krajiny a územia (ZKÚ) a krajiny mimo EÚ, ktoré sa zúčastňujú na programoch INTERREG.

Stratégia Global Gateway

EÚ ďalej rozšírila svoju celosvetovú investičnú stratégiu zameranú na budovanie vzájomne prospešných partnerstiev a mobilizáciu verejných a súkromných zdrojov s názvom Global Gateway s cieľom preklenúť globálnu investičnú medzeru a podporiť plnenie Agendy 2030 a cieľov udržateľného rozvoja.

Do roku 2025 EÚ, jej členské štáty a európske finančné inštitúcie zmobilizovali v rámci stratégie Global Gateway investície vo výške viac ako 306 miliárd EUR, čím výrazne predstihli cieľ na rok 2027 vo výške 300 miliárd EUR. V priebehu celého roka 2025 zostal prístup „Tím Európa“ kľúčovým prvkom realizácie s cieľom zabezpečiť koordinované uskutočňovanie investičných balíkov s veľkým vplyvom.

Investičné centrum Global Gateway ([3]) pre subsaharskú Afriku, Latinskú Ameriku a Karibik a ázijsko-tichomorský región bolo spustené v októbri 2025 ako centrálna platforma na zefektívnenie a posilnenie zapojenia súkromného sektora, pričom umožňuje spoločnostiam z EÚ predkladať investičné návrhy prostredníctvom platformy Team National ([4]) v členských štátoch EÚ. Poradná skupina podnikov pre Global Gateway naďalej posilňovala spoluprácu s európskym súkromným sektorom.

V severnej Afrike a na Blízkom východe predstavuje Pakt pre Stredozemie, prijatý v októbri 2025, nový politický rámec pre stratégiu Global Gateway v tomto regióne. V roku 2025 boli schválené investície vo výške 662 miliónov EUR, prostredníctvom ktorých sa očakávala mobilizácia ďalších investícií vo výške viac ako 7 miliárd EUR, čím by sa celková očakávaná výška mobilizovaných investícií v južnom Stredozemí v rokoch 2021 až 2025 zvýšila na 30 miliárd EUR. Na západnom Balkáne, v Turecku a v regióne východného susedstva sa v rokoch 2021 až 2025 podarilo zmobilizovať očakávané investície vo výške takmer 40 miliárd EUR.

Humanitárna pomoc

V roku 2025 sa prostredníctvom humanitárnej pomoci a civilnej ochrany EÚ reagovalo na mimoriadne vysokú úroveň celosvetových potrieb. EÚ je darca, ktorý sa riadi humanitárnymi zásadami, ako sú ľudskosť, neutralita, nestrannosť a nezávislosť. EÚ a jej členské štáty spoločne poskytujú najväčší podiel celosvetového financovania humanitárnej pomoci (34 % v roku 2025), pričom EÚ v roku 2025 vyčlenila viac ako 2,57 miliardy EUR na humanitárnu pomoc vychádzajúcu z potrieb v 110 krajinách, ako aj viac ako 245 miliónov EUR na mechanizmus Európskej únie v oblasti civilnej ochrany (UCPM) a súvisiace kapacity.

[3] https://international-partnerships.ec.europa.eu/investment-hub_sk.

[4] Vnútroštátne koordinačné mechanizmy s nadrezortným prístupom zamerané na spoluprácu so súkromným sektorom.

Celosvetová kríza z dôvodu hladu je naďalej kritická. V reakcii na celosvetový hlad bolo vyčlenených približne 600 miliónov EUR na humanitárnu potravinovú a výživovú pomoc, a to v situácii, keď 295 miliónov ľudí čelilo akútnej potravinovej neistote a keď bol v Gaze a Sudáne potvrdený hladomor.

Hlavnými príčinami súčasnej humanitárnej krízy sú konflikty, neistota a dôsledky zmeny klímy. V súčasných ozbrojených konfliktoch je porušovanie medzinárodného humanitárneho práva naďalej bežným javom. Európska komisia tak aj v roku 2025 naďalej financovala a presadzovala priaznivejšie prostredie pre humanitárnu pomoc založenú na zásadách, a to v kontexte čoraz častejších porušení medzinárodného humanitárneho práva a rastúcich prekážok brániacich humanitárnemu prístupu založenému na zásadách.

Európska kapacita humanitárnej reakcie, označovaná aj ako ReliefEU, poskytovala strategickú logistickú podporu prostredníctvom operácií humanitárneho leteckého mosta, vytvárania zásob, uskladňovania a prepravných služieb. V roku 2025 sa prostredníctvom európskej kapacity humanitárnej reakcie poskytovala humanitárna pomoc v krízových a konfliktmi postihnutých oblastiach, medzi ktoré patrili Gaza, Sudán, Konžská demokratická republika a Mjanmarsko, a to v úzkej spolupráci s humanitárnymi partnermi a mechanizmom Európskej únie v oblasti civilnej ochrany. V roku 2025 bolo na operácie v rámci európskej kapacity humanitárnej reakcie vyčlenených viac ako 110 miliónov EUR, vďaka čomu sa podarilo doručiť celkovo 6 780 ton pomoci a reagovať na 20 krízových situácií v 18 krajinách.

Vonkajšie aspekty civilnej ochrany sú neoddeliteľnou súčasťou reakcie EÚ na núdzové situácie a dopĺňajú humanitárnu pomoc a rozvojovú spoluprácu tým, že poskytujú rýchlu a koordinovanú pomoc v prípade prírodných katastrof a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou po celom svete. Mechanizmus Európskej únie v oblasti civilnej ochrany bol aktivovaný napríklad v reakcii na vypuknutie epidémie eboly v Konžskej demokratickej republike, na závažné povodne na Kapverdoch a na zemetrasenie s magnitúdou 7,7 v Mjanmarsku v marci 2025.

TEMATICKÝ PREHĽAD

Ľudský rozvoj

Odstránenie chudoby naďalej zostávalo stredobodom práce Komisie. V súčasnosti žije približne 10,3 % svetovej populácie pod hranicou extrémnej chudoby, čo je 3 USD na deň. V rokoch 2021 až 2024 8,1 % oficiálnej rozvojovej pomoci financovanej EÚ (viac ako 26,6 miliardy EUR) priamo slúžilo na podporu cieľa udržateľného rozvoja č. 1, ktorým je odstránenie chudoby.

Humanitárne zdravotné opatrenia naďalej zohrávali kľúčovú úlohu pri ochrane ľudských životov a zachovaní dosiahnutých výsledkov v oblasti rozvoja. V roku 2025 EÚ vyčlenila na humanitárnu zdravotnú pomoc približne 400 miliónov EUR, čo predstavuje rekordnú sumu. Zameriavala sa pritom na posilňovanie zdravotníckych systémov a pripravenosť na epidémie, na rozvoj základnej a všeobecne dostupnej zdravotnej starostlivosti vrátane starostlivosti o zdravie žien, a zároveň reagovala na zhoršujúce sa globálne podmienky financovania zdravotníctva a rastúce potreby v nestabilných štátoch a štátoch postihnutých konfliktmi.

EÚ upevnila svoje postavenie popredného globálneho zástancu presadzovania kvalitného vzdelávania ako ľudského práva a faktora podporujúceho udržateľný rozvoj, pričom podporovala opatrenia približne v 70 partnerských krajinách. Program Erasmus+ prispel k budovaniu kapacít a rozvoju zručností prostredníctvom projektov spolupráce s inštitúciami vysokoškolského vzdelávania, organizáciami odborného vzdelávania a mládežníckymi organizáciami (177,1 milióna EUR v roku 2025) a prostredníctvom štipendií na podporu mobility zamestnancov a študentov v oblasti vysokoškolského vzdelávania (260,9 milióna EUR).

V roku 2025 EÚ ďalej posilnila rodovú rovnosť ako prierezovú prioritu v rámci svojej vonkajšej činnosti, v súlade s akčným plánom EÚ pre rodovú rovnosť III ([5]), a to napríklad prostredníctvom uplatňovania hľadiska vychádzajúceho z prístupu *„ženy ženám“* vo všetkých programoch financovaných EÚ zameraných na uspokojovanie základných potrieb a zabezpečenie živobytia v Afganistane, čím sa zabezpečilo, že pomoc sa k ženám dostáva účinne a že ženy zohrávajú významnú úlohu v procese jej poskytovania.

K bezpečne riadeným sanitačným službám nemá prístup takmer polovica svetovej populácie. V priebehu roka 2025 EÚ naďalej podporovala aktivity v oblasti udržateľného hospodárenia s vodou, sanitácie a hygieny v súlade s Európskou stratégiou pre odolnosť v oblasti vody ([6]) prijatou v roku 2025, a to vrátane dlhodobých investícií v rámci stratégie Global Gateway približne v 50 krajinách, s mobilizáciou súkromného sektora, ako aj prostredníctvom humanitárnej pomoci v krízových situáciách.

Prechod na čistú energiu a odolnosť proti zmene klímy

V súlade s Parížskou dohodou, Európskou zelenou dohodou ([7]) a stratégiou Global Gateway ([8]) EÚ naďalej podporovala partnerské krajiny v snahe zlepšiť prístup k udržateľnej energii, dekarbonizáciu a adaptáciu na zmenu klímy. Vonkajšia činnosť sa zameriavala na zvýšenie výroby energie

[5] JOIN(2020) 17;https://international-partnerships.ec.europa.eu/system/files/2021-01/join-2020-17-final_en.pdf.
[6] COM(2025) 280;https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52025DC0280.
[7] Európska zelená dohoda – Európska komisia.
[8] JOIN/2021/30;https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52021JC0030.

z obnoviteľných zdrojov, zlepšenie energetickej efektívnosti a posilnenie regionálneho energetického prepojenia, pričom sa predchádzalo vytváraniu alebo posilňovaniu závislostí, ako aj na podporu odolnosti proti zmene klímy a znižovanie rizika katastrof.

Realizácia iniciatívy Ekologická energia Afrika – Európa naďalej prinášala výsledky. EÚ spolu s Južnou Afrikou viedla aj ročnú kampaň ([9]) zameranú na mobilizáciu investícií do energie z obnoviteľných zdrojov v Afrike, vďaka čomu sa podarilo získať 15,5 miliardy EUR, z toho 15,1 miliardy EUR v rámci koncepcie Tím Európa.

EÚ naďalej podporovala obehové mestské hospodárstva, v ktorých sa efektívne využívajú zdroje. V roku 2025 sa opatrenia v oblasti obehového hospodárstva podporovali prostredníctvom globálnych iniciatív vo viac ako 40 krajinách a prostredníctvom regionálnych a národných iniciatív vo viac ako 80 ďalších krajinách v Afrike, Ázii a v krajinách Latinskej Ameriky a Karibiku, čím sa prispelo k udržateľnejším modelom výroby a spotreby. Dôraz sa presunul z politického dialógu na reformy, partnerstvá a investície, ktoré pomáhajú partnerským krajinám zmierniť tlak na zdroje, vytvárať kvalitné pracovné miesta a posilňovať hodnotové reťazce, pričom zároveň umožňujú budovať odolné hospodárske vzťahy s EÚ.

EÚ zintenzívnila opatrenia zamerané na udržateľné hodnotové reťazce nespôsobujúce odlesňovanie. Prostredníctvom programu DESIRA+ a súvisiacich agropotravinárskych programov podporovala hodnotové reťazce v odvetviach kakaa, kávy, kešu orechov a „zabudnutých plodín“, pričom spájala drobných poľnohospodárov s trhmi, zlepšovala kvalitu pôdy a podporovala agrolesníctvo.

V oblasti kritických surovín EÚ podporovala udržateľné, bezpečné a odolné dodávateľské reťazce vrátane projektov prispievajúcich k splneniu referenčných hodnôt stanovených v akte o kritických surovinách ([10]) v oblasti získavania zdrojov, spracovania, recyklácie a diverzifikácie, a uviedla do prevádzky špecializovaný nástroj pre kritické suroviny, ktorým sa spájajú projekty s odberateľmi a financujúcimi subjektmi.

EÚ a jej členské štáty zohrávajú vedúcu úlohu v oblasti medzinárodného financovania klimatických opatrení, keďže sú najväčším poskytovateľom finančných prostriedkov na tento účel pre rozvojové krajiny na svete. Napríklad prostredníctvom záruk programu EFSD+ a kombinovaného financovania sa podporovali investície v oblasti klímy, a to aj prostredníctvom klimatických investičných fondov, pričom sa v súčasnosti realizuje najmenej 50 projektov v oblasti infraštruktúry so zameraním na zmiernenie a adaptáciu. Poradenské centrum EÚ pre udržateľné financovanie podporilo vypracovanie rámcov pre zelené dlhopisy s cieľom pomôcť mobilizovať súkromný kapitál na investície zamerané na boj proti zmene klímy.

Digitalizácia, veda, technológie, inovácie a infraštruktúra

V druhej polovici roku 2025 začala EÚ s vykonávaním spoločného oznámenia o medzinárodnej digitálnej stratégii pre EÚ ([11]), prijatého v júni 2025, ktorým sa stanovuje komplexná vízia vzájomne prospešnej digitálnej transformácie, ktorá sa opiera o integrovanú technologickú ponuku EÚ pre

[9] https://commission.europa.eu/topics/international-partnerships/global-gateway/energy-africa_sk.
[10] Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj.
[11] JOIN(2025) 140 z 5. júna 2025; https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/joint-communication-international-digital-strategy-eu.

podniky, v ktorej sa spája bezpečná konektivita, dôveryhodná umelá inteligencia (AI), kybernetická bezpečnosť, vesmírne služby, dôveryhodná digitálna infraštruktúra a digitálna verejná infraštruktúra.

V rôznych regiónoch sa prostredníctvom digitálnych projektov v rámci digitálneho piliera stratégie Global Gateway podporovali a mobilizovali medzinárodné ekosystémy v oblasti výskumu a inovácií, ako aj príslušné zainteresované strany, zatiaľ čo špecializované centrá a platformy podporovali výmenu poznatkov a technických odborných znalostí, ako napríklad sieť vysokovýkonnej výpočtovej techniky medzi EÚ a krajinami Latinskej Ameriky a Karibiku (LAK).

Kľúčovou prioritou vonkajšej činnosti EÚ zostala udržateľná doprava, pričom sa podporovala ekologickejšia a odolnejšia dopravná prepojenosť. Rôzne investície sa týkali sektorov železničnej, cestnej a námornej dopravy, mestskej mobility, logistickej infraštruktúry a letectva pozdĺž 12 prioritných afrických koridorov, transkaspického dopravného koridoru, koridoru India – Blízky východ – Európa a v Ázii, Latinskej Amerike a Karibiku, ako aj v regiónoch východného susedstva (napr. koridory solidarity spájajúce Ukrajinu a Moldavsko s EÚ) a južného susedstva.

Stratégia Global Gateway prispieva aj k dekarbonizácii celosvetovej dopravy prostredníctvom cielených ekologických investícií a iniciatív, ako je vlajkový projekt „Udržateľné letecké palivá“ (s aktivitami v celej Afrike a Indii), globálne centrá pre spoluprácu v oblasti námorných technológií a iniciatíva koridory a uzly ekologickej lodnej dopravy, ktorými sa podporujú partnerské krajiny pri dosahovaní klimatických cieľov Medzinárodnej námornej organizácie a Medzinárodnej organizácie civilného letectva.

Bol spustený mechanizmus na podporu investícií v počiatočnej fáze, ktorého cieľom je poskytovať granty spoločnostiam z EÚ v počiatočných fázach projektov v oblasti udržateľnej dopravy, mestského rozvoja, energetiky a umelej inteligencie, čím sa prispieva k zníženiu rizík spojených s inováciami a k prilákaniu ďalších finančných prostriedkov.

Na multilaterálnej úrovni EÚ podporila vykonávanie Globálneho digitálneho paktu OSN a otvorene a konštruktívne sa zapojila do globálneho dialógu o riadení umelej inteligencie. Významný míľnik v oblasti globálnej elektronickej správy vecí verejných predstavoval 20-ročný prehľad Svetového samitu o informačnej spoločnosti.

Udržateľný rast a pracovné miesta

V roku 2025 EÚ podporovala udržateľný a inkluzívny hospodársky rast, pričom sa zlepšovalo podnikateľské prostredie a mobilizovali sa súkromné investície na vytváranie kvalitných pracovných miest prostredníctvom stratégie Global Gateway a európskej finančnej štruktúry pre rozvoj. V rámci vonkajších činností sa spájal dialóg o politike, rozpočtová podpora a nástroje na zdieľanie rizika s cielenými opatreniami zameranými na zručnosti, hodnotové reťazce a zodpovedné obchodné správanie.

Posilnila sa spolupráca s európskym súkromným sektorom. Okrem investičného centra Global Gateway a poradnej skupiny podnikov pre Global Gateway podporovali nadväzovanie kontaktov a uzatváranie dohôd medzi európskymi spoločnosťami a vládami partnerských krajín aj podnikateľské fóra EÚ.

V roku 2025 sa s rôznymi rozvojovými finančnými inštitúciami podpísalo 20 nových záruk v rámci programu EFSD+ ([12]) s celkovou sumou presahujúcou 3 miliardy EUR a začalo sa ich uplatňovanie

[12] Európsky fond pre udržateľný rozvoj plus.

prostredníctvom 63 operácií podpísaných v roku 2025. Očakáva sa, že operácie kombinovaného financovania schválené v roku 2025 prinesú investície vo výške približne 18 miliárd EUR.

Programy v oblasti vzdelávania a zručností (vrátane odborného vzdelávania a prípravy na základe príležitostí a vysokoškolského vzdelávania) sa čoraz viac zosúlaďovali s odvetviami, ktoré sa v rámci stratégie Global Gateway považujú za prioritné, napríklad šesť nových projektov odborného vzdelávania a prípravy na základe príležitostí, ktoré sa otvorili vo viacerých afrických krajinách s cieľom prispôsobiť odbornú prípravu potrebám trhu práce.

Systematické využívanie ukazovateľov v oblasti rodovej rovnosti, zdravotného postihnutia a nerovnosti prispelo k tomu, aby sa pri investíciách zohľadňovali distribučné vplyvy, podporovalo sa posilnenie ekonomického postavenia žien a inklúzia a prepájali sa komunity s nedostatočným pokrytím službami.

Migrácia a nútené vysídľovanie obyvateľstva

V jednotlivých regiónoch EÚ posilnila svoj prístup k migrácii založený na ľudských právach, pričom prijala vnútorné usmernenia a špecifické postupy zamerané na zlepšenie koncipovania, identifikácie, formulovania a monitorovania opatrení v oblasti migrácie, ako aj na riešenie údajných porušení. EÚ čoraz častejšie využívala svoje finančné prostriedky na presadzovanie svojich cieľov v oblasti migrácie s partnerskými krajinami. EÚ viedla dialógy o strategických partnerstvách s kľúčovými partnermi, ktoré sa týkali všetkých aspektov migrácie a núteného vysídľovania, s podporou z finančných prostriedkov EÚ, a to v súlade s európskou stratégiou v oblasti riadenia azylu a migrácie ([13]).

Vďaka posilneniu našich partnerstiev v oblasti migrácie klesol počet neoprávnených prekročení vonkajších hraníc EÚ v roku 2025 približne na 179 000, čo je o štvrtinu menej ako v roku 2024, a počet žiadostí o azyl v Únii sa v roku 2025 takisto znížil v porovnaní s rokom 2024 približne o 19 %, čo čiastočne odzrkadľuje posilnenú spoluprácu s partnerskými krajinami. Napríklad v nadväznosti na partnerstvo v oblasti migrácie s Mauritániou, prijaté v roku 2024, sa realizovali všetky opatrenia v rámci balíka podpory vo výške 210 miliónov EUR, čím sa výrazne posilnili kapacity Mauritánie pri riadení migrácie a núteného vysídľovania, ako aj pri vytváraní hospodárskych príležitostí v dotknutých regiónoch. Tieto finančné prostriedky boli mobilizované aj v rámci flexibilného stimulačného prístupu nástroja NDICI – Globálna Európa, ktorý sa opäť ukazuje ako kľúčový pre podporu spolupráce v oblasti migrácie.

EÚ takisto zintenzívnila úsilie v boji proti prevádzačstvu a obchodovaniu s ľuďmi. Globálna akcia zameraná na finančné a digitálne rozmery prevádzačstva prispela ku Globálnej aliancii na boj proti prevádzačstvu a tvorila súčasť balíka financovania vo výške 78 miliónov EUR, ktorý bol oznámený v decembri 2025.

Na základe súčasného viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 sa prostredníctvom podpory EÚ poskytla ochrana alebo pomoc približne 5,8 miliónu migrantov, utečencov, vnútorne vysídlených osôb a členov hostiteľských komunít.

V roku 2025 sa na ochranu vyčlenilo približne 15 % rozpočtu na humanitárnu pomoc, pričom sa kládol veľký dôraz na utečencov a vnútorne vysídlené osoby v krízových oblastiach, ako sú Ukrajina, Gaza,

[13] Európska stratégia v oblasti riadenia azylu a migrácie, COM(2026) 45 final.

Sudán, Sýria, Afganistan a Africký roh. V roku 2025 bolo približne 87 % finančných prostriedkov na humanitárnu pomoc vyčlenených na projekty zamerané na uspokojenie potrieb násilne vysídlených osôb. EÚ bola naďalej odhodlaná podporovať presídľovanie a humanitárne prijatie a pokračovala v podpore mechanizmu núdzového presunu v Rwande a nástroja na podporu utečencov v Turecku.

Demokratická správa vecí verejných a ľudské práva, mier a bezpečnosť

Okrem mnohých bilaterálnych a regionálnych intervencií sa tematický program NDICI – Globálna Európa zameraný na mier, stabilitu a predchádzanie konfliktom naďalej venoval predchádzaniu konfliktom a budovaniu mieru, ako aj riešeniu globálnych a nadregionálnych hrozieb ([14]). Ku koncu roka 2025 prebiehalo 78 akcií zameraných na predchádzanie konfliktom, budovanie mieru a pripravenosť na krízy. Ďalších 18 nových akcií sa týkalo otázok svetového mieru a bezpečnosti a bolo prijatých14 nových akcií zameraných na globálne hrozby.

Boj proti terorizmu a predchádzanie násilnému extrémizmu sa posilnili prostredníctvom nástrojov, ako je Globálny nástroj EÚ a OSN na boj proti teroristickej hrozbe ([15]), ktorým sa poskytli cielené balíky podpory viacerým krajinám vrátane Iraku, Uzbekistanu, Nigérie a Somálska, ako aj prostredníctvom práce v oblasti multilaterálnej justičnej spolupráce s Ligou arabských štátov.

Podpora a pozorovanie volieb zohrávajú kľúčovú úlohu pri presadzovaní mierových, inkluzívnych a dôveryhodných volebných procesov. V roku 2025 boli vyslané plnohodnotné volebné pozorovateľské misie do Bolívie, Ekvádoru, Guyany, Hondurasu, Kosova ([*]), Malawi a na Filipíny; misie expertov na voľby do Kosova, Iraku a Surinamu a následné misie do Kolumbie, Guatemaly, Kene, Lesotha, na Maldivy, do Nigérie a do Východného Timoru, ktoré prispievajú k posilneniu demokratických inštitúcií, budovaniu dôvery verejnosti vo volebné procesy a predchádzaniu podvodom, zastrašovaniu a násiliu.

V krehkých a konfliktom postihnutých oblastiach EÚ zachovávala flexibilný a pohotový prístup a úzko spolupracovala s miestnymi partnermi, organizáciami občianskej spoločnosti, organizáciami zastupujúcimi mládež a ženy s cieľom budovať odolnosť a podporovať mier, a to prednostne v rámci prístupu „Tím Európa“. V rámci globálnych iniciatív na ochranu občianskeho priestoru, ako je napríklad „Systém EÚ na zabezpečenie priaznivého prostredia“, sa monitorovali trendy a posilňovali kapacity občianskej spoločnosti v 80 krajinách.

EÚ posilnila svoj celkový prístup k bezpečnosti a obrane, a to aj prostredníctvom iniciatív, ako sú Pripravenosť 2030 a nástroj SAFE. Kľúčovú úlohu v bezpečnostnej reakcii EÚ naďalej zohrával Európsky mierový nástroj, pričom výdavky s vojenskými alebo obrannými dôsledkami sa stále financovali mimo rozpočtu EÚ. V rôznych regiónoch, a to aj na Blízkom východe, v Afrike a v susedných krajinách boli okrem nástrojov rýchlej reakcie na krízu zorganizované aj misie a operácie spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky s cieľom riešiť bezprostredné aj dlhodobé dôsledky konfliktov. V roku 2025 sa spolupráca EÚ s partnermi posilnila uzavretím partnerstiev v oblasti bezpečnosti a obrany so Spojeným kráľovstvom a Kanadou.

[14] https://science4peace.jrc.ec.europa.eu/#/Home/CET/Map.

[15] https://www.un.org/counterterrorism/en/EU-UN-Global-Terrorism-Threats-Facility.

[*] Týmto označením nie sú dotknuté pozície v otázke štatútu tejto krajiny a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244/1999 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

GLOBÁLNY VPLYV

Subsaharská Afrika

V roku 2025 EÚ a Afrika ďalej upevnili svoje strategické partnerstvo, ktoré zahŕňa obchod, investície, mier a bezpečnosť, zelenú a digitálnu transformáciu. Prostredníctvom spoločnej vízie do roku 2030 ([16]) sa ďalej usmerňovala vzájomná spolupráca, ktorej jadrom bol investičný balík Global Gateway medzi EÚ a Afrikou, spolu s činnosťou v oblasti mieru, bezpečnosti a správy vecí verejných, migrácie a mobility, ako aj účinného multilateralizmu. Tretie ministerské stretnutie EÚ a Africkej únie (AÚ) a siedmy samit EÚ – AÚ, ktoré sa konali v roku 2025 spolu s podnikateľským fórom EÚ – AÚ a mládežníckym fórom organizácií občianskej spoločnosti, boli príležitosťou pripomenúť si 25. výročie tohto partnerstva. EÚ a Organizácia afrických, karibských a tichomorských štátov zintenzívnili politickú spoluprácu a naďalej pracovali na vykonávaní Samojskej dohody.

V roku 2025 bola EÚ naďalej popredným partnerom Afriky v oblasti obchodu, investícií, mieru a bezpečnosti, poskytovateľom oficiálnej rozvojovej pomoci a popredným humanitárnym darcom. Objem obchodu EÚ s týmto kontinentom dosiahol 360 miliárd EUR, čo predstavovalo 33 % celkového obchodu Afriky. Celkový objem priamych zahraničných investícií EÚ dosiahol 250 miliárd EUR. Do konca roka 2025 dosiahla podpora EÚ pre africké krajiny prostredníctvom Európskeho mierového nástroja celkovú výšku 400 miliónov EUR.

Podpora zavádzania Africkej kontinentálnej zóny voľného obchodu sa zvýšila prostredníctvom pomoci v oblasti uľahčenia obchodu, ciel a noriem. Iniciatívou Zelená energia Afrika – Európa a kampaňou „Rozšírenie využívania obnoviteľných zdrojov energie v Afrike“ sa rozšírili činnosti v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a regionálnej integrácie elektrickej siete vrátane modernizácie elektrickej siete a investícií do solárnej a veternej energetiky. Program NaturAfrica pokračoval v šiestich regiónoch prioritných habitátov, zatiaľ čo iniciatívy Tímu Európa zamerané na cezhraničné hospodárenie s vodami a obehové hospodárstvo pomohli partnerským krajinám adaptovať sa na zmenu klímy, zlepšiť zabezpečenie dostupnosti vody a systémy vody, sanitácie a hygieny.

V roku 2025 sa prostredníctvom dvoch vlajkových projektov stratégie Global Gateway – koridorov Lobito a Douala–N'Djamena –, preukázalo, že infraštruktúra môže podporovať širší hospodársky rozvoj a odolnosť, najmä vo vnútrozemských a zraniteľných oblastiach. Prebiehajúce vykonávanie je úspešné vďaka silnej africkej angažovanosti a koordinovaným krokom medzi EÚ, africkými partnermi, finančnými inštitúciami a súkromnými investormi.

Tieto snahy dopĺňala humanitárna pomoc: V roku 2025 EÚ reagovala na najväčšiu svetovú krízu v súvislosti s vysídľovaním v Sudáne (viac ako 10 miliónov vnútorne vysídlených osôb) a v rámci reakcie na túto krízu vyčlenila viac ako 273 miliónov EUR (z toho viac ako 161 miliónov EUR len v Sudáne), ako aj 157 miliónov EUR v oblasti Afrického rohu na riešenie sucha, potravinovej neistoty a vysídľovania. EÚ sa naďalej angažovala aj v centrálnej časti Sahelu, kde sa riešilo nútené vysídľovanie, a v oblasti Veľkých jazier, kde sa poskytovala zdravotná starostlivosť v podmienkach epidémií a ozbrojeného násilia.

[16] https://www.consilium.europa.eu/media/54412/final_declaration-en.pdf.

Ázia a Tichomorie

V roku 2025 sa spolupráca EÚ s Východnou Áziou, Juhovýchodnou Áziou a Južnou Áziou naďalej prehlbovala, čím sa upevnil komplexný regionálny prístup stanovený v stratégii EÚ pre spoluprácu v indicko-tichomorskom regióne ([17]), a to aj prostredníctvom rozvoja energetickej konektivity a partnerstiev pre spravodlivú energetickú transformáciu.

Vlajkovou iniciatívou „Energetická konektivita v Južnej Ázii“ v rámci stratégie Global Gateway sa preukazuje, ako EÚ spája udržateľný rast, zelenú transformáciu a regionálnu integráciu prostredníctvom podpory rozvoja cezhraničného trhu s elektrinou.

Kľúčovým míľnikom stratégie Global Gateway bolo podpísanie dohody o digitálnom koridore EÚ – Afrika – India s názvom Blue Raman ([18]), ktorým sa posilní odolná konektivita prostredníctvom podmorských káblov a zabezpečí sa bezpečná a diverzifikovaná globálna dátová architektúra. EÚ prijala aj iniciatívu v hodnote 42 miliónov EUR zameranú na posilnenie využívania dát systému Copernicus v ázijsko-tichomorskom regióne, čím sa podporuje rozhodovanie založené na faktoch v oblasti klímy a priestorového plánovania.

Na prvom samite EÚ – Stredná Ázia v apríli 2025 EÚ oznámila investičný balík Global Gateway Tímu Európa v hodnote 12 miliárd EUR, ktorý bol sprevádzaný vyhlásením o zámere v oblasti kritických surovín, a to so zameraním na udržateľnú dopravu, zelenú energiu, digitálnu pripojiteľnosť a vodné hospodárstvo, čo viedlo k uzavretiu ôsmich nových zmlúv na zlepšenie multimodálnych spojení medzi Strednou Áziou a Európou.

Na prvom obchodnom fóre EÚ – Tichomorie na Fidži EÚ oznámila investície v rámci stratégie Global Gateway vo výške takmer 300 miliónov EUR v záujme posilnenia odolnosti proti zmene klímy, udržateľného rastu, dopravy, digitálnej pripojiteľnosti, vodného hospodárstva, energie z obnoviteľných zdrojov a rozvoja obchodu v celom Tichomorí, pričom Zeleno-modrú alianciu ([19]) označila za vlajkovú iniciatívu pre tento región.

EÚ poskytla v roku 2025 v Afganistane pomoc na záchranu životov vo výške viac ako 163 miliónov EUR a dodala 390 ton zdravotníckeho a výživového materiálu s cieľom zmierniť núdzu afganského obyvateľstva.

Amerika a Karibik

Štvrtý samit Spoločenstva štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC) a EÚ sa konal v novembri 2025 v Kolumbii, spolu s fórom občianskej spoločnosti a podnikateľským fórom. Lídri opätovne potvrdili strategický význam partnerstva medzi EÚ a CELAC a stanovili priority, a to aj v rámci Investičného programu stratégie Global Gateway pre EÚ – LAK. Napriek náročnej geopolitickej situácii prijali EÚ a CELAC spoločné vyhlásenie a dve doplnkové vyhlásenia o bezpečnosti občanov a starostlivosti o občanov, čím zdôraznili svoj spoločný záväzok vo vzťahu k multilateralizmu, obchodu a investíciám, súbežnej zelenej a digitálnej transformácii, sociálnemu začleneniu a spolupráci v oblasti bezpečnosti, spravodlivosti a boja proti nadnárodnej organizovanej trestnej činnosti.

[17] https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-indo-pacific-strategy_en.
[18] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/eu-africa-india-digital-corridor_sk.
[19] https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/global-gateway/green-blue-alliance-pacific_sk.

Do roku 2025 zahŕňala realizácia Investičného programu stratégie Global Gateway pre EÚ – LAK viac ako 80 projektov, čím sa potvrdilo postavenie EÚ ako popredného investora v krajinách Latinskej Ameriky a Karibiku a poukázalo sa na silu prístupu „Tím Európa“. Medzi hlavné iniciatívy patria regionálna integrácia elektrickej energie, iniciatíva Condosat v oblasti satelitnej konektivity a sieť EÚ – LAK na superpočítanie na účely umelej inteligencie. Od mája 2025 má EÚ štatút stáleho pozorovateľa v Latinskoamerickej organizácii pre energiu ([20]) s cieľom spoločne napredovať v oblasti prechodu na čistú energiu a udržateľných politík.

Spolupráca medzi EÚ a karibskými partnermi sa prehĺbila aj v rámci Samojskej dohody a Karibského protokolu k nej, čím sa politický dialóg a rozvojová spolupráca zakotvili v obnovenom, dlhodobom partnerstve.

V Karibiku sa v rámci iniciatívy Global Gateway pre riasy rodu Sargassum vypracovali národné plány na zhodnocovanie rias rodu Sargassum, čím sa environmentálna výzva zmenila na významnú ekonomickú príležitosť.

Spolupráca s USA sa zameriavala na nadviazanie kontaktov s rôznymi kategóriami a úrovňami zainteresovaných strán mimo federálnych orgánov prostredníctvom verejnej diplomacie, kontaktov medzi mestami a osvetových aktivít v oblasti vzdelávania. Spoluprácou s Kanadou sa posilnilo postavenie EÚ ako dôveryhodného a spoľahlivého partnera v kľúčových prioritných odvetviach, ako sú obchod, digitálna oblasť, obrana a bezpečnosť. Spolupráca s oboma krajinami sa takisto zameriavala na otázky týkajúce sa Arktídy (mestská a regionálna spolupráca vo vzťahu k Arktíde a angažovanosť mládeže).

Vo Venezuele a jej okolí, kde 58,6 % obyvateľstva čelí extrémnej chudobe, bola EÚ v roku 2025 hlavným darcom humanitárnej pomoci, pričom poskytla viac ako 52 miliónov EUR.

Na Barbadose bola zriadená nová humanitárna rezerva s cieľom posilniť schopnosť EÚ rýchlo reagovať na tropické cyklóny, povodne a zemetrasenia v Karibiku a susedných regiónoch.

Rozšírenie EÚ (západný Balkán, Turecko, Ukrajina, Moldavsko, Gruzínsko)

Balíkom týkajúcim sa rozširovania z roku 2025, ktorý bol prijatý v novembri, sa potvrdilo, že rozširovanie má v programe EÚ naďalej vysokú prioritu a že pristúpenie nových členských štátov je čoraz viac na dosah, za predpokladu, že partneri uskutočnia základné reformy.

Na západnom Balkáne došlo u väčšiny partnerov k stabilnému pokroku v základných otázkach prístupového procesu, pričom Čierna Hora a Albánsko sa priblížili k cieľu uzavrieť rokovania. V prípade Ukrajiny a Moldavskej republiky bol proces preverovania (technické preskúmanie *acquis* EÚ) ukončený v roku 2025 a Komisia usúdila, že tematické bloky základných hodnôt, vnútorného trhu a vonkajších vzťahov sú pripravené na otvorenie. Gruzínsko formálne zostáva kandidátskou krajinou, avšak v dôsledku nedávnych krokov gruzínskych orgánov sa prístupový proces *de facto* zastavil. Turecko zostalo partnerom strategického významu a kandidátskou krajinou, hoci prístupové rokovania uviazli na mŕtvom bode.

Komisia vyvinula inovatívny nástroj umelej inteligencie s názvom „eAccession“, ktorý má kandidátskym krajinám pomôcť urýchliť aproximáciu právnych predpisov a zároveň šetriť čas a zdroje.

[20] https://www.olade.org/en/.

EÚ naďalej podporovala regionálnu hospodársku integráciu, a to aj prostredníctvom modernizácie platobných systémov a zaradenia Albánska, Čiernej Hory a Severného Macedónska do systémov SEPA Európskou platobnou radou v októbri 2025, čím sa výrazne skrátili lehoty spracovania transakcií a znížili náklady pre občanov a podniky.

Nástroj pre Ukrajinu a plány rastu pre západný Balkán a Moldavskú republiku ilustrujú, ako EÚ spája politický záväzok, finančnú podporu a podmienenosť s cieľom urýchliť konvergenciu s EÚ. Tieto nástroje zahŕňajú granty a úvery vo výške 6 miliárd EUR pre západný Balkán a 1,9 miliardy EUR pre Moldavsko, pričom financovanie je viazané na realizáciu spoločne dohodnutých programov reforiem a postupnú integráciu do vybraných oblastí jednotného trhu. Do konca roka 2025 boli prijaté programy reforiem pre všetkých partnerov a zálohové platby boli vyplatené Albánsku, Čiernej Hore, Severnému Macedónsku, Srbsku a Moldavsku.

Podporovalo sa úplné zosúladenie partnerov so spoločnou bezpečnostnou a obrannou politikou a spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou vrátane reštriktívnych opatrení EÚ a EÚ reagovala na požiadavky partnerov zamerané na posilnenie ich odolnosti a bezpečnosti voči hybridným a iným hrozbám.

EÚ naďalej poskytovala značnú podporu utečencom v Turecku, pričom v rámci rozpočtu na roky 2025 – 2027 vyčlenila na pomoc utečencom 1,3 miliardy EUR, zatiaľ čo v roku 2025 bol zavedený nový systém postupného predlžovania platnosti víz, ktorým sa má uľahčiť cestovanie v schengenskom priestore tureckým cestujúcim *bona fide*.

Európske susedstvo

Európske východné susedstvo

V rámci východného susedstva, ktoré je poznačené útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine, EÚ naďalej spolupracovala s partnerskými krajinami tohto regiónu, a to buď na bilaterálnej, alebo na regionálnej úrovni (Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajina). Východné partnerstvo naďalej poskytovalo všetkým účastníkom osvedčený a účinný rámec spolupráce. V prípade Bieloruska EÚ pokračovala vo svojej politike vyvíjania tlaku na orgány štátnej moci a zároveň podporovala občanov, občiansku spoločnosť a nezávislé médiá.

Program „Podpora pokročilého vzdelávania a odbornej prípravy (SALT I – III)“ pomáha bieloruským študentom, pedagógom a vedeckým pracovníkom, ktorí boli nútení utiecť pred režimom. Ide o strategicky dôležitú iniciatívu zameranú na zachovanie intelektuálneho potenciálu Bieloruska.

Stratégia Global Gateway a viacročné akčné plány pre východné susedstvo na roky 2025 – 2027 naďalej zohrávali kľúčovú úlohu pri podpore odolnosti, prepojenosti a sociálno-ekonomického rozvoja. Celková výška záväzkov v rámci novo schválených viacročných akčných plánov (s výnimkou pomoci Ukrajine) dosiahla 668,2 milióna EUR.

V máji bol prijatý nový strategický prístup k čiernomorskému regiónu ([21]) a v októbri bol schválený program v oblasti prepojenosti, ktorým sa spája Európa so Strednou Áziou cez čiernomorský región, Turecko a Zakaukazsko a poskytuje sa dôležitý základ pre posilnenú spoluprácu s partnermi zo Zakaukazska v oblasti udržateľnej dopravy, energetiky a digitálnych prepojení.

[21] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_25_1348.

Európske susedstvo – juh a región Blízkeho východu a Perzského zálivu

Prosperujúca, prepojená, odolná, mierová a stabilná oblasť severnej Afriky, Blízkeho východu a Perzského zálivu je v strategickom záujme EÚ.

V roku 2025 si EÚ osvojila nové nástroje, medzi ktoré patrí najmä Pakt pre Stredozemie ([22]) a spustenie viacerých strategických a komplexných partnerstiev, s cieľom zabezpečiť súdržnejšie opatrenia so zameraním na vplyv v celom regióne. Špecializované Generálne riaditeľstvo pre Blízky východ, severnú Afriku a Perzský záliv začalo v plnej miere fungovať ako centrum pre vzťahy Komisie s 19 partnerskými krajinami.

Vojna v Gaze naďalej spôsobovala závažnú humanitárnu krízu, rozsiahle ničenie a narastajúcu nestabilitu na celom Blízkom východe. EÚ zvolala v novembri 2025 prvé zasadnutie Skupiny darcov pre Palestínu, pričom predložila komplexný program na obnovu a posilnenie odolnosti Palestíny na roky 2025 – 2027 a navrhla reštriktívne opatrenia v reakcii na kroky, ktorými sa podkopáva riešenie založené na existencii dvoch štátov.

EÚ zostáva najväčším medzinárodným darcom a poskytovateľom humanitárnej pomoci Palestínčanom, pričom v roku 2025 vyčlenila na núdzovú humanitárnu pomoc celkovo 220 miliónov EUR. Okrem finančnej pomoci EÚ naďalej poskytovala operačnú podporu prostredníctvom leteckých mostov, zdravotníckych evakuácií a opatrení v oblasti cestnej nákladnej dopravy.

V Perzskom zálive boli všetkým šiestim členom Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive ponúknuté dohody o strategickom partnerstve; do konca roka 2025 päť z nich reagovalo kladne a začali sa rokovania so Spojenými arabskými emirátmi a Katarom.

Systém podmorského kábla Medusa je prelomový projekt v oblasti regionálnych a medzinárodných telekomunikácií, ktorým sa zabezpečia odolné vysokokapacitné spojenia medzi Európou a severnou Afrikou.

Zámorské krajiny a územia (ZKÚ)

Týchto 13 ZKÚ predstavuje subjekty, ktoré nie sú zvrchované, pričom majú osobitné ústavné väzby na Dánsko, Francúzsko a Holandsko a tvoria neoddeliteľnú súčasť širšej európskej rodiny. Zohrávajú pre EÚ čoraz dôležitejšiu strategickú úlohu, keďže ponúkajú prínosy, ako sú rozsiahle výhradné hospodárske zóny, prístup k dôležitým prírodným zdrojom vrátane kritických surovín, ako aj kľúčové námorné zóny a námorné trasy.

Rozhodnutím o pridružení zámoria vrátane Grónska sa na obdobie 2021 – 2027 vyčleňuje 500 miliónov EUR na podporu hospodárskeho a sociálneho rozvoja ZKÚ a na riešenie otázok súvisiacich so zmenou klímy a stratou biodiverzity. Komisia navrhla zmenu rozhodnutia o pridružení zámoria vrátane Grónska, ktorou by sa finančné prostriedky pridelené ZKÚ na obdobie 2028 – 2034 zdvojnásobili na 999 miliónov EUR.

V roku 2025 sa vzťahy s Grónskom naďalej rozširovali a prehlbovali v kontexte zvýšeného medzinárodného záujmu o Arktídu, a to v oblastiach ako kritické suroviny, energia z obnoviteľných

[22] JOIN(2025) 26 zo 16. októbra 2025, https://north-africa-middle-east-gulf.ec.europa.eu/joint-communication-pact-mediterranean_sk.

zdrojov, konektivita, ako aj vzdelávanie a rybárstvo. V rámci partnerstva medzi EÚ a Grónskom sa uskutočnili dva dialógy o politike, návštevy na vysokej úrovni a úvodný Týždeň EÚ a Grónska, ktorý sa konal v novembri v Bruseli.

Rok 2025 bol záverečným rokom vykonávania prvého akčného plánu politiky Francúzskej Polynézie v oblasti vody (2021 – 2030). Medzi dosiahnuté výsledky patrilo zvýšenie počtu obcí, v ktorých sa distribuuje pitná voda, pokračovanie opatrení na ochranu povodí a posilnenie riadenia tohto odvetvia prostredníctvom plne funkčnej technickej komisie. Druhý akčný plán je plánovaný na obdobie 2026 – 2030.